

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Cappitel XXIII. Van t'ghene dat den tweeden en andere volghende nachten den ghevanghenen wierdt aenghedaen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

hem teghē hun meyninghe vonden noch leuende te zyn/ eerst verwondert zynde / hebben daer naer den crancken man weder-om met onbehoorlycke manieren gaen kneuelē/ hem met voeten te stooten daer hy ter aerden sat / op synen buyck ende syde met de versenen stootende/ ende onder-tusschen segghende: Leeft de Monick noch? leeft hy noch? ende met andere ongheschickte woorden en wercken hem quellende: hoe wel dat sy hen veur die reyse hebben bedwonghen van hem de doodt aen te doen. Dit zyn dan gheweest de seften vanden eersten nacht/ die wy nu verhaelt hebben.

CAPITTEL XXIII.

Van t'ghene dat den tweeden en anderē volghende nachten den ghevanghenen wierdt aenghedaen.

DEn anderen nacht / als weder-om de soldaten droncken zynde met ghedruys inden kercker quamen ghelooopen / soo was by hen een Drielsche Capiteyn gheheel sat / de welcke naer vele vileynigheyt die hy met syn mede-ghesellen teghē de Priesters ende Religieusen upt-sprak / willende een Turckisch seyt gaen aen-richten / heeft ghelegh: Ick wil dat ghy my al-te-mael/ v een veur v ander naer/ v kaken op-blasen sult. Ende beginnende van eenen Minder-broeder / voordel-gaende totte andere/ heeft hen elcken twee oft drij kaeck-flaghen ghegheuen/ met al-sulcken crachte dat den sommighen het bloedt upt-sprongh upt den mondt ende tanden/ den sommighen upt den neuse/ den sommighen oock upt hunne ooghen / ende dat sinorghens broegh hunne wanghen ghelwollen waren/ ghelyck de ghene die de trompetten blasen. Van dese

dese wreedttheydt en hebbender maer een oft twee
 by gheweest / de welke om niet ghesien te worden
 hadden hen gheborghen in een klyck gat dat inden
 muer was / daer-men het gheschut deur schiet / op
 dat sy al-soo een luttel tydts t'gheweldt van dese
 boose menschen souden moghen ontslaghen zyn.
 Maer een ander die van alle pynen ende op-val seer
 verbaert was / ende daer deur totte glorie der mar-
 tyrien niet en is gheraecht / heeft desen barbarischen
 mensche synen neue ghenoeint / ende hem met eenen
 ouer-ghegheuen alle t'gheldt dat sy noch by hem
 hadde / ende synen dupin gherust / ende is al-soo van
 swaerder perflinghe ontslaghen gheworden. Alle
 d'andere hebben de af-grijfelijke ongheschicktheydt
 van desen mensche moeten verdraghen. Ende de
 selue heeft in sijn schoon feyt sulck behaghē gehad /
 dat sy s'ander-dacghs ten hursle vanden Schoutet
 ouer mael-tydt wesende / daer van hem grootelijck
 heeft beroemt. Sulcke ende dier-ghelycke stucken
 wierden by-naer daghelijckx bande soldaten teghen
 de ghevangene voordt-ghestelt / besonder s'nachts /
 als sy vande auondt-mael-tydt sat en vol op-staen-
 de / met de alendigheyt vande arme ghevanghe-
 nen als met een ghenoeghelijck spel hen sochten te
 recreeren ende vermaecken. Ende som-tydts ghe-
 schiedde het als den eenen hoop van dese pot-bocuē
 met al-sulcken spel verlaedt was / oft om beter te
 segghen vermoedt (want t'schene dat sy noyt en con-
 sten ghenoegh verlaedt worden) datter een ander
 partje ouer-quam om oock hunne personagien te
 spelen. Jae soo wanneer alser eenighe nieuwe ga-
 sten op't Casteel quamē / dit was d'eerste vermaeck
 dat de soldaten tot hunner vereeringhe hen aen-de-
 den / hen by de ghevanghenen te leyden om hunnen
 moedt ende ooghen te verlaeden deur heur-lieder
 alenden /

alenden / verwijt / ende bespottighen aen te sien /
 ende soo verre sy opt in veur-gaende tijden vande
 ghevanghenen yet hadden gheleden / dat sy hen al-
 daer met woorden ende wercken souden moghen
 wyken / ghelyck't hen believde. Het is ghebeurt
 onder andere datter een Walsch soldact inre-gheco-
 men is / om met den ghevanghenen te spotten. De
 welke als een Walsche Winder-byoder (die te we-
 ten / die naer-der-handt de croone der martyrien
 leelyck verlozen heeft) ghekent ende ghemerckt had-
 de dat hy een Wael was / lopende veur het op-siecht
 van hun ghemeyn vader-landt ende tale eenighe
 beleefthepdt te ontfanghen / heeft in't Walsch ghe-
 seght: Ick ben uwe landts-man. Waer op de soldact
 andtwoodde: Ist waer? ende met eenen eyschen-
 de een mes / dreyghde hem de mannelijckhepdt af te
 snyden / leggende vooydt: Om dat ghy myn landts-
 man zyt / sal ick u op-hanghen. Ende om oock
 wat met de wercken te doen / heeft hem met het mes
 een schrabbe in't aen-siecht ghegheuen. Nocht soo
 wierdtter een ander goddeloos ende onmenschelijck
 stuck aen-gheacht. Want dese zweede rouwe men-
 schen comende totte Religieuze Priesters / die midts
 hunne ouderdom de aller-eer-weerdigste schenen /
 vielen upt spot op hun knien veur hen-lieden / als
 oft sy naer t'ghebruyck der heyligher Catholycker
 Kercken hun sonden souden biechten / ende blaesden
 in hunne ooren eenigher-hande woorden. Welcke
 spottighe sy ter-stondt verkeerden in open-bare
 zweedthepdt / want sy begonsten de goede weerdige
 oude mannen met palm-slaghen in hun aen-ghe-
 siecht en met vuytten op't hoofd seer onghenadelijck
 te slaen / sonder eenigh op-siecht te nemen op hunne
 weerdighe grise hoofden / achter-volghende t'ghe-
 ne dat de Propheete Jeremias beclaeght: *Wur der*
Prie-

Pleesteren aen-siechten en hebben sy hen niet gheschaeint / noch der ouderen en hebben sy niet ontfermt. Een vande seligheusen Wilhardus genoemt / by-naer stock oudt wesende / andtwoordde op elckē slaggh: Deo gracias: dat is / Godt zij ghelouet / oft Godt loon't. Want hy dochte by sy-seluen / datmen hem gheene meerdere wel-daedt en conste bewijzen om de glorie der ewigher salighepdt te vercrighen dan t'ghene dat Godt deur hen-lieden hem bewese / dat hy veur de Christelijcke Catholycke religie vermaedheden ende slagghen soude lijden. Dit beneficie Godts heeft eer-tijds bekennt de glorieuse Martelaer Christi Ignatius / als hy seyde / dat de booshepdt vande soldaten die hem pijnighden / was sijn onder-wijs ende leringhe. Dat heeft oock bekennt de heylighe Cyprianus / de welke als nu het vonnisse des doodts ouer hem ghelesen was / dit selste woordt uyt den seluen gheest heeft eens ghesproken / d'welck dese nieuwe Martelaer soo dick-wils her-haelt heeft als hy gheslagghen wierdt. Dese selue weerdighe Patcr van enen anderen boeue die al-sulck een spottighe bierchte teghen hem dede / ghevraeght zijnde / wat hy op sijn bierchte andtwoordde / heeft geleght: Ick sal Godt de Heere veur u bidden. Veur-waer een heylighe ende wijse andtwoorde: want hy wiste wel dat de desperate sieckte der sielen daer dese mensche mede bevanghen was niet gheen bequamer remedie en soude connen ghenesen worden / dan deur een ghestadigh ghebedt van eenen rechtveerdighe mensche tot Gode. Maer de Geulche soldaet deur dese andtwoorde als rasende gheworden zijnde / heeft gheleght: Soudt ghy veur my bidden? Ende heeft eens-ganghs begonst ghelijck een wilde beeste seer grouwelijck den goeden ouden man te ouer-vallen / vuyften ende palmslagghen

ghen te gheuen / ende ouer al slaen ende stooten / dat hy hem by-naer vermoordde. Want de boos-wiercht verlaeckte het ghebedt vanden rechtveerdighen / ende ghelijck de uyt-sinnighe siecke / tracteerde synen medecyn als synen vyandt / ende nam veur groote cleynigheyt ende iniurie / dat-men hem remedie presenteerde teghen syn siecke. Ende euenwel en sprak de tonghe vanden Godtvuchtighen ouden vader anders niet dan: Deo gratias, Godt zij ghelouet. O veur waer gheluck-salighe man / tot alle slaghen al-soo bereedt / ende teghen alle iniurien der booser menschen alleen met den schildt der patientien ghewapent / de welke als een waerachtigh naer volger der Euangelischer volmaechtheyt achter volghende syn professie / niet alleen gheen wrake en begheerde / maer oock wenschte sijne vyanden goet dat sy niet weerdigh en waren / ende gaf Gode ghetrouwelijck danck die hy wel weerdigh was. Dit sal ghenogh wesen vande eerste pijnighen die s'nachts den Martelaren wonden aen-ghedaen.

CAPITTEL XXIIII.

Hoe Heer Lenaerd de Pastoor uyt de ghevanghenisse ghelaten wierdt.

ND bereyecht t' verbolgh van onser Historie / dat wy sullen verhalen van Leonardo den oudsten Pastoor / hoe ende uyt wat oorsaecke dat hy uyt den kercker los ghelaten / ende met wat bedroghe ende meyn-eedigheyt hy daer weder-om in-gebraght is. Op den lesten dagh Junij / welck was den dertien dagh naer dien eersten nacht als de ghevanghenen alder-grouwelijckste gepijnicht waren geweest / soo worden ghelepydt naerder galghen / die in t midden